

Natuurtoets nieuwbouw Zwartebroek zuid-west

Toetsing van de ontwikkelingsplannen aan de wet- en regelgeving
voor natuur

Definitief

Grontmij Nederland B.V.
Arnhem, 23 september 2013

Verantwoording

Titel : Natuurtoets nieuwbouw Zwartebroek zuid-west
Subtitel : Toetsing van de ontwikkelingsplannen aan de wet- en regelgeving voor natuur
Projectnummer : 272459
Referentienummer : GM-0112522
Revisie :
Datum : 23 september 2013

Auteur(s) : ing. C.C. Oskamp MSc en ing. A.M. Poelmans

E-mail adres : arjen.poelmans@grontmij.nl

Gecontroleerd door : mr. A.H. Tuitert

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : ing. R.J.C. Vink

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Grontmij Nederland B.V.
Velperweg 26
6824 BJ Arnhem
Postbus 485
6800 AL Arnhem
T +31 26 355 83 55
F +31 26 445 92 81
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Beschrijving plangebied	5
2	Natuurwetgeving	6
2.1	Gebiedsbescherming	6
2.2	Soortbescherming	7
2.3	Zorgplicht	7
3	Ecologische waarden en effectbepaling	8
3.1	Beschermde gebieden	8
3.2	Beschermde soorten	9
4	Conclusies en aanbevelingen	16
4.1	Gebiedsbescherming	16
4.2	Flora- en faunawet	16

Bijlage 1: Tabellen natuurloket

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De natuur in Nederland wordt beschermd vanuit twee invalshoeken: bescherming van gebieden en bescherming van soorten. De gebiedsbescherming is geregeld via de Natuurbeschermingswet (Natura 2000-gebieden en Beschermdenatuurmonumenten) en het Streekplan (onder andere Ecologische Hoofdstructuur (EHS), weidevogel- en ganzenbeschermingsgebieden). De soortbescherming is geregeld door middel van de Flora- en faunawet.

De verschillende natuurwetgevingen in Nederland hebben als belangrijkste component het zorgplichtbeginsel, dat van elke initiatiefnemer verlangt dat hij zich vooraf op de hoogte stelt van eventuele schadelijke effecten op voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

In Zwartebroek (gemeente Barneveld) heeft de Woningstichting Barneveld het voornemen om in Zwartebroek zuid-west nieuwe woningen te realiseren. Het plangebied is gelegen tegen de zuidwest kant van de bebouwde kom van Zwartebroek. Het plangebied is ingesloten tussen de Eendrachtweg, Platanenstraat en Bellemanweg.

Figuur 1 Luchtfoto met de nader te onderzoeken het plangebied te Zwartebroek (rood gemarkeerd) (Bron: Terradesk)

Voor de realisatie van de nieuwbouwlocatie moet het bestemmingsplan worden aangepast. Hiervoor moet een goede ruimtelijke onderbouwing worden opgesteld, waarvan een onderzoek naar de effecten van de ontwikkeling op beschermde soorten en gebieden een verplicht onderdeel is. Woningstichting Barneveld heeft Grontmij gevraagd dit onderzoek in de vorm van een quick scan uit te voeren.

1.2 Beschrijving plangebied

Het plangebied bestaat voornamelijk uit landbouwgebied wat nog in gebruik is als maïsakker of grasland. Langs de randen van de percelen lopen greppels, verwacht wordt dat deze greppels niet jaarrond watervoerend zijn. De watergangen zijn momenteel sterk vermest. Aan de oostzijde van het terrein staat bebouwing waarvan een klein deel in het plangebied ligt (foto 3 + 4). Achter de bebouwing ligt een kleine paardenbak. Langs de oostzijde van het plangebied staat een rij populieren. Het plangebied wordt in tweeën gesplitst door een openbaar pad wat tussen de twee percelen ligt (foto 2). Aan beide zijden van dit pad heeft zich een vrij open houtwal van elzen ontwikkeld. Verder staat er op verschillende plekken groepsgewijs of solitaire opgaande begroeiing op de randen van de verschillende percelen. Deze opgaande begroeiing bestaat uit els, es en eik.

Foto 1 & 2 links het openbare pad met aan beide kanten opgaande begroeiing van elzen. Rechts overzicht van het plangebied met maïsakker en zicht op de paardenbak en bestaande bebouwing.

2 Natuurwetgeving

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 *Natuurbeschermingswet*

Op 1 oktober 2005 is de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden en deze heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten) in Nederland. Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn verboden. Ook activiteiten buiten de beschermde gebieden kunnen verboden zijn, indien deze negatieve effecten veroorzaken (externe werking). Bij negatieve effecten is het nodig een vergunning aan te vragen op basis van een verslechterings- en verstoringstoets. Het uitvoeren van een passende beoordeling (uitgebreide effectenstudie, alternatievenonderzoek en onderbouwing dwingende redenen van groot openbaar belang) is noodzakelijk wanneer de negatieve effecten (mogelijk) significant zijn.

2.1.1.1 Natura 2000

De Natura 2000-gebieden bestaan uit de Vogel- en Habitatrictlijngebieden. De Vogelrichtlijngebieden zijn aangewezen voor de bescherming van bepaalde vogelsoorten (kwalificerende soorten). Kwalificerende soorten zijn soorten waarvan geregeld meer dan 1% van de biogeografische populatie in het gebied verblijft of waarvoor het gebied tot de vijf belangrijkste gebieden in Nederland behoort. De Habitatrictlijngebieden zijn aangemeld voor het beschermen van habitattypen (natuurtypen) waarvoor Europa op wereldschaal een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. Samen vormen deze gebieden het Europese Natura 2000-netwerk.

2.1.1.2 Beschermde Natuurmonument

Voor Beschermde Natuurmonumenten die buiten de Natura 2000-gebieden liggen, geldt dat handelingen in of rondom Beschermde Natuurmonumenten die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied, of die het Beschermde Natuurmonument ontsieren, zijn verboden, tenzij hiervoor een vergunning is verkregen. Het beschermingsregime van de gebieden die nu binnen Natura 2000-gebieden liggen, treedt terug. De natuurwaarden waarvoor deze gebieden waren aangewezen, worden opgenomen in de doelstellingen voor instandhouding van het betreffende Natura 2000-gebied.

2.1.2 *Streekplan*

In het streekplan wordt aangegeven hoe om te gaan met onder andere de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), ganzen- en weidevogelbeschermingsgebied. Hieronder worden deze gebieden verder beschreven.

2.1.2.1 Ecologische Hoofdstructuur

De EHS bestaat in Gelderland uit bestaande natuur, verwevingsgebieden en ecologische verbindingzones die belangrijke gebieden met elkaar verbinden. Binnen of nabij de EHS geldt in principe de 'nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kernkwaliteiten of -waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

2.1.2.2 Weidevogel- en ganzengebied

De provincie Gelderland neemt een bijzondere verantwoordelijkheid voor een aantal weidevogel- en ganzengebieden buiten de EHS. Hierop is toegespitst beleid van toepassing, dat inhoudt dat doorsnijding, aantasting van rust en openheid, verlaging van het waterpeil en verstoring niet zijn toegestaan.

2.2 Soortbescherming

2.2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is sinds 1 april 2002 van kracht. In deze wet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen beschermt. Daarnaast zijn er selectieve lijsten van beschermde planten, vissen, vlinders en ongewervelde dieren. De beschermde soorten en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet opzettelijk worden verstoord of vernietigd. Indien dit onvermijdelijk is, dient ontheffing te worden aangevraagd. Vrijstelling of ontheffing kan slechts worden verleend 'wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. In principe dienen bij verstoring mitigerende dan wel compenserende maatregelen te worden genomen. Sinds 23 februari 2005 is de Flora- en faunawet gewijzigd. De beschermde soorten zijn nu verdeeld in drie tabellen:

1. Algemene soorten
Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling. Er hoeft voor ontwikkelingen geen ontheffing aangevraagd te worden;
2. Overige soorten
Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de duurzame instandhouding van de soort);
3. Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn en bijlage 1 AMvB
Voor deze soorten moet wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing aangevraagd worden. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets, hetgeen inhoudt dat:
 - er sprake is van een bij de wet genoemd belang;
 - er geen alternatief is;
 - er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Vogels zijn niet opgenomen in de tabellen, maar ze zijn wel strikt beschermd. Zonder een gedragscode wordt de ontheffing voor opzettelijke verstoring van de vogels beoordeeld volgens de lichte toets. De ontheffing voor het doden, verwonden, vangen en met het oog hierop opsporen, voor het vernielen en beschadigen van nesten, holen en andere vaste rust- en verblijfplaatsen en voor het rapen, vernielen en beschadigen van eieren, valt onder de zware toets.

Het is principe niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen, indien verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van vogels (dit volgt vanuit de eisen van de Vogelrichtlijn). In veel gevallen is het namelijk mogelijk verstoring van vooral broedende vogels te voorkomen.

Als broedvogels tijdens het broedseizoen toch moeten worden verstoord, dan dient daarvoor een ontheffing van de Flora- en Faunawet te worden aangevraagd. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets. Dit houdt in dat moet worden aangetoond dat er sprake is van een bij de wet genoemd groot maatschappelijk belang, er geen alternatief is en er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

2.3 Zorgplicht

Naast de bovengenoemde categorieën geldt voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving de zogenoemde 'zorgplicht' (artikel 2 van de Flora- en Faunawet). De zorgplicht houdt in dat iedereen die weet of vermoedt dat zijn het handelen of het nalaten daarvan, nadelige gevolgen veroorzaakt voor de flora- en/of faunasoorten, verplicht is dergelijk handelen zoveel mogelijk achterwege te laten dan wel de gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken.

3 Ecologische waarden en effectbepaling

3.1 Beschermde gebieden

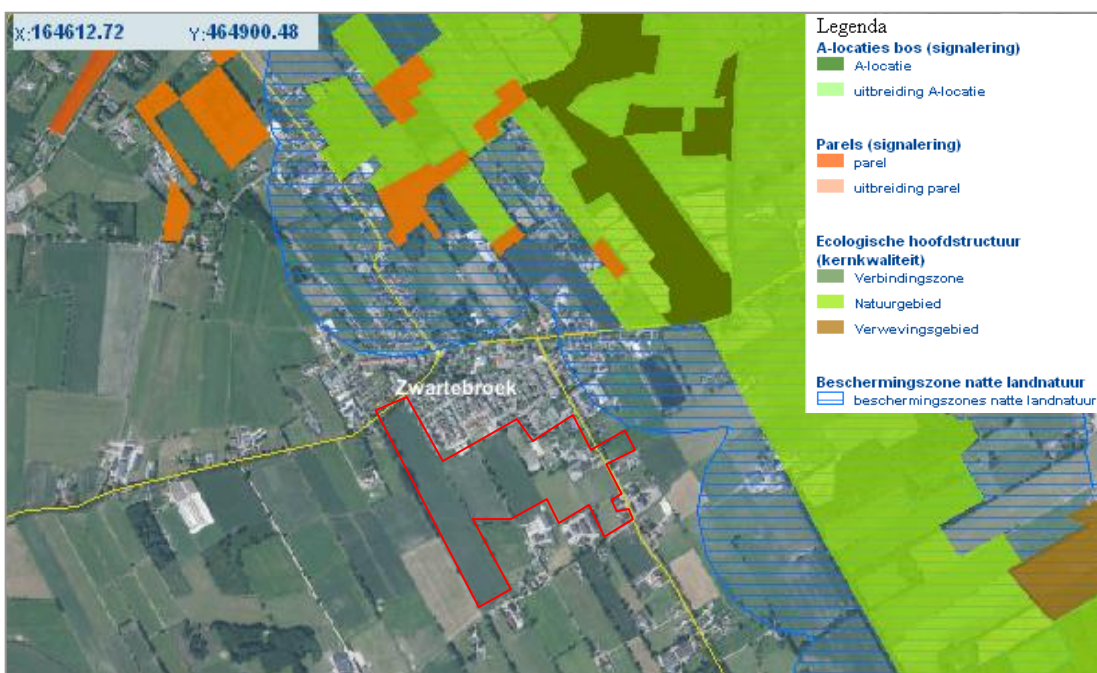
3.1.1 Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten

Het plangebied is niet gelegen in een Natura 2000-gebied. Fysieke aantasting van een Natura 2000-gebied is daarom ook uitgesloten. Ook versterking van een Natura 2000-gebied is uitgesloten. In de verre omtrek van het plangebied zijn geen Natura 2000-gebieden gelegen. De meest dichtbij gelegen Natura 2000-gebieden zijn het Arkemheen en het Groot Zandbrink, allebei op meer dan 5 km gelegen van het plangebied.

Ook voor de Beschermde Natuurmonumenten zijn geen negatieve gevolgen. In de verre omtrek van het plangebied zijn geen Beschermde Natuurmonumenten gelegen, zodat negatieve effecten op deze gebieden uitgesloten zijn. Het meest dichtbij gelegen Beschermde Natuurmonument is het Schoolsteegjesbos op ongeveer 10 kilometer van het plangebied.

3.1.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied is niet gelegen binnen de begrenzing van de EHS. Het plangebied is gelegen op ongeveer een halve kilometer van de EHS (figuur 2). De kwelafhankelijke vegetaties (natte schraalgraslanden (oranje) en broekbossen (donkergroen) in de omgeving van Zwartebroek vormen één van de kernkwaliteiten van de Gelderse Vallei. Deze natte landnatuur is gevoelig voor veranderingen in de grondwatersituatie en oppervlaktewaterpeilen. Het hoofddoel van het ruimtelijk beleid voor de natte natuur in de EHS is gelijk aan die van de gehele EHS: het bijdragen aan een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden door bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de aanwezige bijzondere waarden en kenmerken. De belangrijkste natte natuurgebieden in de ecologische hoofdstructuur worden beschermd door een hydrologische beschermingszone voor natte natuur (zie figuur 2). De beschermingszones natte natuur zijn te beschouwen als een hydrologisch beïnvloedingsgebied.

Figuur 2 Plangebied (rode lijn) t.ov. de EHS

In de beschermingszones zijn ruimtelijke ontwikkelingen, die de natuurwaarden negatief beïnvloeden in principe uitgesloten. In geval van bestemmingswijziging moet worden aangetoond dat de voorgenomen bestemming en het daaruit vloeiende ruimtegebruik de te beschermen natuurwaarden niet negatief beïnvloedt. Aangezien het plangebied buiten de beschermingszone natte landnatuur ligt wordt verwacht dat de geplande ontwikkelingen geen effect zullen hebben op de natuurwaarden binnen de EHS.

Om het effect van de geplande ontwikkelingen in de omgeving zo beperkt mogelijk te maken wordt aanbevolen om rekening te houden met het afvoeren van regenwater in de nieuwe situatie. Hierbij kan bijvoorbeeld op een duurzame manier met regenwater worden omgegaan met behulp van het aanleggen van voorzieningen voor de infiltratie van regenwater in de bodem (bijvoorbeeld Wadi). Bij deze systemen wordt het hemelwater niet via het conventionele rioolstelsel afgevoerd, maar geïnfiltreerd in de bodem waardoor er minder verdroging ontstaat wat goed is voor natte natuur in de omgeving.

3.1.3 *Weidevogel- en ganzenbeschermingsgebieden*

Er zijn in de directe omgeving geen weidevogel- en ganzenbeschermingsgebieden aanwezig. Negatieve effecten als gevolg van de ontwikkeling in het plangebied zijn dan ook uitgesloten.

3.2 **Beschermde soorten**

3.2.1 *Algemeen*

Een algemeen overzicht van waarnemingen van beschermde soorten in hetzelfde kilometerhok als waarin het plangebied is gelegen, is te vinden bij het Natuurloket (www.natuurloket.nl). Uit het Natuurloket blijkt dat alleen vaatplanten en vissen goed onderzocht zijn. Op basis van een veldbezoek door een ecoloog op 26 februari 2009 is op basis van voorkomende habitats een inschatting gemaakt van het mogelijk voorkomen van beschermde soorten en of aanvullende inventarisaties nodig zijn. Aanvullende veldbezoeken zijn uitgevoerd in 2012 en 2013.

3.2.2 *Planten*

De begroeiing in het plangebied bestaat voornamelijk uit agrarisch weiland. Tijdens het veldbezoek van februari 2008 zijn geen beschermde plantensoorten waargenomen. Gezien het huidige intensieve beheer van deze agrarische gronden worden er geen beschermde plantensoorten verwacht. De grond en het water wat in het plangebied is gelegen zien er zeer vermest uit. Deze situatie is niet geschikt voor de meeste beschermde plantensoorten.

Aangenomen worden dat beschermde soorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet niet voorkomen.

3.2.3 **Zoogdieren**

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde zoogdieren waargenomen.

Mogelijk maken vleermuizen gebruik van de in het plangebied aanwezige houtwallen als trekroute naar foerageergebied. Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige groene elementen om zich van verblijfplaats naar foerageergebied te begeven. Als deze lijnvormige elementen worden verwijderd voor de toekomstige ontwikkeling zullen de mogelijke trekroutes negatieve effecten ondervinden van de ontwikkelingen in het plangebied.

In het plangebied zijn ook oudere bomen aangetroffen met gaten en holten die kunnen dienen als vaste verblijfplaats voor vleermuizen.

Vleermuisonderzoek 2012 (gehele plangebied)

Om een inschatting te kunnen maken van de effecten van deze ontwikkeling op vleermuizen, heeft in het najaar 2012 een vleermuisonderzoek plaatsgevonden om de functies die het gebied heeft voor vleermuizen in kaart te brengen.

Foto 5. Oudere boom met holten, geschikt voor vleermuizen

Het inventariseren van vleermuizen is uitgevoerd conform het aantal veldbezoeken is gebaseerd op de potentiële aanwezigheid van de volgende functies:

- kraam;
- paarplaats;
- foerageergebied;
- vliegroute.

Aangezien niet alle aanwezige holle ruimtes in de gebouwen toegankelijk zijn voor onderzoek, heeft geen visuele inspectie plaatsgevonden in de overwinteringsperiode omdat eventuele overwinterende vleermuizen niet zichtbaar zijn. Wanneer gedurende het seizoen een vaste rust en verblijfplaats van vleermuizen wordt aangetroffen, wordt er vanuit gegaan dat vleermuizen ook in het betreffende gebouw overwinteren.

Werkwijze

In totaal hebben 4 veldbezoeken plaatsgevonden, waarvan twee in de zomerperiode om kraamverblijven, zomerverblijven, vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen brengen en twee in het najaar voor paarverblijven, vliegroutes en foerageergebieden.

Tabel 1. Data en weersomstandigheden van de vleermuisinventarisaties

Datum	Type inventarisatie	Type bezoek	Weersomstandigheden
06-07-2012	Zomer- en kraamverblijven	Avondbezoek	16° Celsius, half bewolkt, windkracht 3
26-06-2012	Zomer- en kraamverblijven	Ochtendbezoek	17° Celsius, onbewolkt, windkracht 2
18-08-2012	Baltsverblijven/ zwermplaatsen	Avondbezoek	18° Celsius, bewolkt, windkracht 3
29-08-2012	Baltsverblijven/ zwermplaatsen	Avondbezoek	17° Celsius, half bewolkt, windkracht 2

De vleermuisinventarisatie zijn uitgevoerd met een Pettersson D240X batdetector. Dit apparaat zet de ultrasone geluiden van vleermuizen om in voor mensen hoorbare tonen. Tevens kunnen de geluiden vertraagd (time-expansion) worden opgenomen voor analyse achteraf, omdat sommige soorten moeilijk te determineren zijn in het veld.

Resultaten

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen in het onderzoeksgebied waargenomen. Opmerking; de woning aan de Eendrachtstraat 75 is niet onderzocht als verblijfplaats voor vleermuizen omdat toentertijd de woning nog gehandhaafd zou blijven.

In het onderzoeksgebied zijn wel diverse foeragerende exemplaren van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis aangetroffen. De dieren gebruiken echter een klein deel van het plangebied om te foerageren, met name de erven van boerderijen langs de Eendrachtstraat en de Platanenstraat en de houtwallen in het gebied worden als foerageergebied gebruikt. De erven en houtwallen blijven grotendeels behouden. Wanneer deze elementen niet extra worden belicht, dan wordt de functionaliteit van het gebied als foerageergebied voor vleermuizen niet wezenlijk aangetast. Bovendien zal er in de nieuwe situatie foerageergebied voor de genoemde soorten ontstaan in de vorm van tuinen rond de woningen en enkele waterpartijen die aangelegd worden als watercompensatie voor het extra verhard oppervlakte. De ingreep leidt derhalve niet tot een aantasting van essentieel foerageergebied van vleermuizen.

De houtwallen in het onderzoeksgebied zijn van belang als vliegroute en als foerageroute voor vleermuizen. Wanneer deze houtwallen als gevolg van de ingreep moeten verdwijnen, dan is er sprake van een aantasting van de functionaliteit van het gebied voor vleermuizen en dient op grond van artikel 75 Fwv aangevraagd te worden. Wanneer de houtwallen behouden blijven en niet extra worden belicht, dan wordt de functionaliteit van het gebied voor vleermuizen niet wezenlijk aangetast en is geen ontheffing op grond van artikel 75 Fwv noodzakelijk.

Figuur 3: Overzicht in en rond het onderzoeksgebied (rood omlind) aanwezige vliegroutes van vleermuizen (blauwe pijlen = vliegroutes gewone dwergvleermuis, oranje pijl = vliegroute laatvlieger, blauwe dunne lijnen = lijnvormige landschapselementen waarlangs meerdere vleermuizen foerageerden, maar waar geen duidelijke vliegroute kon worden vastgesteld).

Aanvullend vleermuisonderzoek woning Eendrachtstraat 75

Werkwijze

Het inventariseren van vleermuizen is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2013¹. Het aantal veldbezoeken is gebaseerd op de potentiële aanwezigheid van de volgende functies:

- kraam-/zomerverblijfplaats;
- paarplaats.

In totaal hebben 4 veldbezoeken plaatsgevonden, waarvan twee in de zomerperiode om kraamverblijven en zomerverblijven van vleermuizen in kaart te brengen en twee in het najaar voor paarverblijven. In onderstaande tabel zijn de data en weersomstandigheden van de veldbezoeken weergegeven.

De vleermuisinventarisaties zijn uitgevoerd met een Pettersson D240x batdetector. Dit apparaat zet de ultrasone geluiden van vleermuizen om in voor mensen hoorbare tonen. Tevens kunnen de geluiden vertraagd (time-expansion) worden opgenomen voor analyse achteraf, omdat sommige soorten moeilijk te determineren zijn in het veld.

Tabel 2. Data en weersomstandigheden van de vleermuisinventarisaties

Datum	Type inventarisatie	Type bezoek	Weersomstandigheden
19-06-2013	Zomer/kraamverblijfplaatsen	Avondbezoek	18° Celsius, half bewolkt, windkracht 3
09-07-2013	Zomer/kraamverblijfplaatsen	Avondbezoek	22° Celsius, onbewolkt, windkracht 2
16-08-2013	Paarplaatsen	Avondbezoek	20° Celsius, half bewolkt, windkracht 2
11-09-2013	Paarplaatsen	Avondbezoek	17° Celsius, onbewolkt, windkracht 2

¹ Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2013. Vleermuisprotocol 2013.

Resultaten

Verblijfplaatsen

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn geen kraamkolonies van vleermuizen aangetroffen in de woning of de te slopen schuren. In de woning aan de Eendrachtstraat 42 aan de overzijde van de straat werd wel een vrij grote kraamkolonie van de gewone dwergvleermuis gevonden. In het najaar zijn wel twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen gevonden in de woning en in een schuur achter de woning. In beide gevallen betrof het een paarplaats van 1 exemplaar (mannetje) van de gewone dwergvleermuis. Verblijfplaatsen van andere soorten zoals laatvlieger zijn niet aangetroffen.

Figuur 4: Overzicht waarnemingen verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis (rode ster = kraamkolonie, rode ruit = paarplaats) en vliegroute vleermuizen (rode pijl).

Wanneer de woning en de schuur waarin zich een verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis bevindt worden gesloopt, dan leidt dat tot een overtreding van artikel 11 Flora- en faunawet. Voor de sloop is dan een ontheffing op grond van artikel 75 Flora- en faunawet noodzakelijk. Omdat de gewone dwergvleermuis een algemeen voorkomende soort is in Zwartebroek en omdat door middel van mitigerende maatregelen (vleermuiskasten) tijdelijk vervangende paarplaatsen gecreëerd kunnen worden, wordt een ontheffing verleenbaar geacht. In de nieuwe situatie zullen er in de nieuwe woningen weer verblijfplaatsen voor vleermuizen beschikbaar komen.

Foerageergebied

Op het erf van de woning zijn diverse foeragerende gewone dwergvleermuizen en laatvliegers aangetroffen, rond begroeiing en in en rond de schuren en stallen. In de directe omgeving is echter ruim voldoende geschikt foerageergebied voor vleermuizen aanwezig om de functionaliteit van het gebied voor vleermuizen niet in gevaar te brengen. Van een overtreding van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet ten aanzien van foerageergebied van vleermuizen is derhalve geen sprake.

Vliegroutes

In het plangebied zelf zijn geen vliegroutes van vleermuizen aangetroffen. De bomen langs de Eendrachtstraat vormen wel een vliegroute voor gewone dwergvleermuizen en laatvliegers. Wanneer geen grote gaten (> 20 m) in deze begroeiing worden aangebracht, dan blijft de vliegroute van gewone dwergvleermuis en laatvlieger behouden. Van een overtreding van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet ten aanzien van vliegroutes van vleermuizen is dan geen sprake.

Conclusie

Uit het vleermuisonderzoek blijkt dat in de woning en in een schuur achter de woning paarplaatsen aanwezig zijn van de gewone dwergvleermuis. Van een kraamkolonie is geen sprake, deze bevindt zich in de woning aan de Eendrachtstraat 42 aan de overzijde van de weg. Wanneer de woning en de schuur waarin zich een verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis bevindt worden gesloopt, dan leidt dat tot een overtreding van artikel 11 Flora- en faunawet. Voor de sloop is dan een ontheffing op grond van artikel 75 Flora- en faunawet noodzakelijk. Omdat de gewone dwergvleermuis een algemeen voorkomende soort is in Zwartebroek en omdat door middel van mitigerende maatregelen (vleermuiskasten) tijdelijk vervangende paarplaatsen gecreëerd kunnen worden, wordt een ontheffing verleendbaar geacht. In de nieuwe situatie zullen er in de nieuwe woningen weer verblijfplaatsen voor vleermuizen beschikbaar komen.

Overige soorten

In het plangebied zijn de haas en mol waargenomen, dit zijn algemene soorten en deze staan vermeld in tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Hiervoor is geen ontheffing nodig.

Gezien het intensieve beheer worden er geen andere beschermde zoogdieren verwacht. In de woning en schuren aan de Eendrachtstraat zijn geen beschermde zoogdieren (tabel 2&3) of sporen die wijzen op aanwezigheid aangetroffen.

3.2.4 Vogels

Het plangebied is mogelijk geschikt voor minder kritische weidevogels (kievit en scholekster) omdat de openheid ontbreekt voor kritische soorten als grutto en tureluur. In de houtwallen zijn geen vaste verblijfplaatsen aangetroffen van vogels dit wordt ook verwacht gezien de structuur van de bomen.

Omdat de woning aan de Eendrachtstraat 75 mogelijk gesloopt gaat worden is een aanvullend onderzoek gericht op de huismus uitgevoerd. Het onderzoek heeft in het voorjaar 2013 plaatsgevonden.

Er zijn twee gerichte tellingen uitgevoerd om het aantal nesten van de huismus in de woning (onder de dakpannen) te bepalen. Hierbij is gekeken naar:

- *een nestindicatieve waarneming:*
 - een nest of nestbouw of;
 - bezoek van een huismus aan een waarschijnlijke nestplaats (nest zelf vaak niet zichtbaar, maar grassprietten of veertjes steken uit) of;
 - transport van voedsel of ontlastingspakketjes of;
 - bedelende jongen in nest (vlak voor uitvliegen goed te horen, steken kopjes uit nestopening).
- *minimaal 1 waarneming in potentieel broedbiotoop in de periode 10 maart tot en met 20 juni van:*
 - een zingend mannetje (veelal op de dakrand) of;
 - aanwezigheid van een paartje bij een potentiële nestplaats of balts.

Tijdens de twee bezoeken zijn beide keren elf nestindicatieve waarnemingen gedaan in de woning. Er zijn geen waarnemingen vastgesteld die wijzen op nestplaatsen in de schuren. Door de resultaten van beide telling te clusteren zijn er dertien nestlocaties vastgesteld. Negen locaties zijn op beide bezoeken vastgesteld en vier locaties op één van beide bezoeken. Voor een overzicht van de resultaten zie tabel 3.

Tabel 3. overzicht van de huismusonderzoek

Datum en tijd	Weeromstandigheden	Nestindicatieve waarnemingen	Overige soorten
25 april 2013 10:00 – 11:30	18° Celsius, windkracht 2	11	Spreeuw: 4 nesten
8 mei 2013 7:45 – 9:00	14° Celsius, windkracht 1	11	Spreeuw: 5 nesten

De functionele leefomgeving van de voortplantingsplaats (woning) en vaste rust- en verblijfplaats van de huismus wordt hier gevormd door de aanwezigheid van (groen) blijvende struiken rondom de woning, aanwezigheid van voedsel (stallen, kuilvoer), droge zandige plekken en drinkwater (sloot).

Als gevolg van de geplande werkzaamheden kunnen de volgende effecten optreden bij de genoemde soorten:

- vernietiging van het leefgebied en vaste verblijfplaatsen van huismus;
- verstoring als gevolg van de geplande werkzaamheden;
- bij de uitvoer van werkzaamheden tijdens het broedseizoen is de kans aanwezig dat ook individuen worden gedood en eieren worden vernield.

Bovenstaand heeft betrekking op dertien nestlocaties van de huismus. Als gevolg hiervan zal een overtreding ontstaan met artikel 11, omdat verblijfplaatsen en bijbehorend leefgebied jaar- rond zijn beschermd. Dat betekent dat in dat geval ontheffing moet worden aangevraagd.

Bij het slopen van de woning gaat het functionele leefomgeving van de huismus verloren. Door het (vooraf) nemen van passende maatregelen kunnen negatieve effecten worden uitgesloten. Deze maatregelen moeten leiden tot behouden van de ecologische functionaliteit van het gebied voor de huismus. De maatregelen kunnen gericht zijn op het behoud van de kwaliteit van het object of gebied maar ook op de kwantiteit. Het verwachte succes van de maatregel moet zeker of met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid vooraf vaststaan. Ook moet de maatregel al aanwezig zijn én functioneren voordat de werkzaamheden plaats gaan vinden. De te nemen maatregelen moeten op hun effect worden gecontroleerd (gemonitord).

Boven de woningen aan de Eendrachtstraat zijn tijdens het veldbezoek van 8 mei 2013 diverse gierzwaluwen waargenomen. De woning is door het ontbreken van 'vrij' vliegopening (los liggende dakpannen, openingen) niet geschikt als nestlocatie voor gierzwaluw. De waargenomen gierzwaluwen zijn mogelijk afkomstig van geschikte broedlocatie in de omgeving (Zwartbroek, Terschuur).

Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. Indien het toch noodzakelijk is om in het broedseizoen activiteiten uit te voeren, dan moet vooraf door een ter zake kundige bepaald worden of er broedende vogels voorkomen. Eventueel is het mogelijk om voor het broedseizoen maatregelen te nemen, zoals het verwijderen van beplanting, zodat vogels zonder vaste verblijfplaats niet kunnen gaan broeden.

Aangezien er mogelijk een aantal bomen gekapt worden, wordt er geadviseerd om deze te kappen buiten het broedseizoen. Mocht het noodzakelijk zijn om de bomen te kappen binnen het broedseizoen dan word aangeraden om te bomen vooraf door een ter zake deskundige te laten controleren op broedende vogels. Mochten er broedende vogels worden aangetroffen dan mogen deze niet worden verstoord en het kappen worden uitgesteld tot na het broedseizoen. Tijdens de veldbezoeken zijn geen steenuilen waargenomen. Het plangebied lijkt echter door zijn kleinschaligheid met houtwallen wel geschikt voor steenuilen. Tijdens het vleermuisonderzoek (mei-juli 2012) is ook gekeken naar het voorkomen van de steenuil door middel van afspe- len van de baltsroep van de steenuil en het letten op zichtwaarnemingen. Tijdens deze bezoeken zijn geen steenuilen in het plangebied vastgesteld.

Mocht er in een later stadium nog een vaste verblijfplaats worden aangetroffen, dan zal hier een ontheffing voor moeten worden aangevraagd.

Overige bijzondere soorten zijn er niet te verwachten.

3.2.5 Amfibieën, reptielen en vissen

Vanwege het ontbreken van jaarrond watervoerende watergangen is het uitgesloten dat er in het plangebied beschermde vissen voorkomen. De plekken die op dit moment watervoerend zijn, zijn zeer vermest. Gezien de huidige locatie en verspreiding van beschermde amfibieën kan worden uitgesloten dat er beschermde amfibieën in het plangebied voorkomen.

Verwacht wordt dat er gezien het verspreidingsgebied en het ontbreken van geschikt habitat geen beschermde reptielen in het plangebied voorkomen.

3.2.6 Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

Beschermde vlinders zijn in het plangebied niet te verwachten. Het habitat voor een groot deel van de beschermde vlinders betreft heide- en veengebieden en een aantal soorten komen alleen in Zuid-Limburg voor. Beschermde libellen zijn eveneens niet te verwachten, omdat er geen geschikt oppervlaktewater in het gebied aanwezig is voor deze soorten.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Gebiedsbescherming

De wijzingen in het plangebied hebben geen negatieve gevolgen op:

1. Natura 2000-gebieden
2. Beschermde Natuurmonumenten
3. Weidevogel- en ganzenbeschermingsgebieden

Het plangebied is niet gelegen binnen de begrenzing van de EHS. Het plangebied is gelegen op ongeveer een halve kilometer van de EHS (figuur 2).

Het EHS-gebied nabij het plangebied is extra beschermd door een beschermingszone voor natte natuur. De belangrijkste natte natuurgebieden in de ecologische hoofdstructuur worden beschermd door een hydrologische beschermingszone voor natte natuur (zie figuur 2). De beschermingszones natte natuur zijn te beschouwen als een hydrologisch beïnvloedingsgebied. In de beschermingszones zijn ruimtelijke ontwikkelingen, die de natuurwaarden negatief beïnvloeden in principe uitgesloten. In geval van bestemmingswijziging moet worden aangetoond dat de voorgenomen bestemming en het daaruit vloeiend ruimtegebruik de te beschermen natuurwaarden niet negatief beïnvloedt. Aangezien het plangebied buiten de beschermingszone natte landnatuur ligt wordt verwacht dat de geplande ontwikkelingen geen effect zullen hebben op de natuurwaarden binnen de EHS. Geadviseerd wordt om dit wel met de provincie Gelderland te overleggen.

4.2 Flora- en faunawet

4.2.1 Vogels

Het plangebied is mogelijk geschikt voor minder kritische weidevogels (kievit en scholekster) omdat de openheid ontbreekt voor kritische soorten als grutto en tureluur. In de houtwallen zijn geen vaste verblijfplaatsen aangetroffen van vogels en deze worden ook niet verwacht gezien de structuur van de bomen.

Aangezien er mogelijk een aantal bomen gekapt worden, wordt er geadviseerd om deze te kappen buiten het broedseizoen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. Indien het toch noodzakelijk is om in het broedseizoen activiteiten uit te voeren, dan moet vooraf door een ter zake kundige bepaald worden of er broedende vogels voorkomen. Eventueel is het mogelijk om voor het broedseizoen maatregelen te nemen, zoals het verwijderen van beplanting (mocht dit nodig zijn), zodat vogels niet kunnen gaan broeden. Tevens moeten de bomen worden gecontroleerd op het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels die jaarrond beschermd zijn zoals uilen en roofvogels. Het plangebied lijkt namelijk door zijn kleinschaligheid met houtwallen ook geschikt voor steenuilen.

In de woning aan de Eendrachtstraat 75 zijn dertien huismusnesten vastgesteld. Indien de woning gesloopt gaat worden ontstaan een overtreding van artikel 75 Flora- en faunawet, omdat verblijfplaatsen en bijbehorend leefgebied jaarrond zijn beschermd. Dat betekent dat in dat geval een ontheffing op grond van artikel 75 Flora- en faunawet moet worden aangevraagd.

4.2.2 Zoogdieren

Tijdens het nader onderzoek (2012) naar vleermuizen zijn in het plangebied geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in gebouwen of bomen welke gesloopt zullen worden. Ook zijn er geen belangrijke vliegroutes aangetroffen.

In het plangebied is de haas en mol waargenomen, dit is een algemene soort en staat vermeld in tabel 1 van de Flora- en faunawet, voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Hiervoor is geen ontheffing nodig.

Uit het vleermuisonderzoek (2013) blijkt dat in de woning en in een schuur achter de woning paarplaatsen aanwezig zijn van de gewone dwergvleermuis. Van een kraamkolonie is geen sprake, deze bevindt zich in de woning aan de Eendrachtstraat 42 aan de overzijde van de weg. Wanneer de woning en de schuur waarin zich een verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis bevindt worden gesloopt, dan leidt dat tot een overtreding van artikel 11 Flora- en faunawet. Voor de sloop is dan een ontheffing op grond van artikel 75 Flora- en faunawet noodzakelijk. Omdat de gewone dwergvleermuis een algemeen voorkomende soort is in Zwartebroek en omdat door middel van mitigerende maatregelen (vleermuiskasten) tijdelijk vervangende paarplaatsen gecreëerd kunnen worden, wordt een ontheffing verleenbaar geacht. In de nieuwe situatie zullen er in de nieuwe woningen weer verblijfplaatsen voor vleermuizen beschikbaar komen.

4.2.3 *Amfibieën*

Vanwege het ontbreken van jaarrond watervoerende watergangen wordt niet verwacht dat er in het plangebied beschermde amfibieën voorkomen die van het plangebied gebruik maken als voortplantingsgebied. Mogelijk dat beschermde amfibieën gebruik maken van de houtwallen die om het plangebied heen liggen als overwinteringsgebied of als verblijfplaats na het voortplantingsseizoen. Er wordt vanuit gegaan dat er tijdens de uitvoering geen activiteiten worden uitgevoerd in de bestaande houtwal waardoor er geen negatieve effecten zullen zijn op beschermde amfibieën.

Overige beschermde soorten van tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet worden niet verwacht.

4.2.4 *Aanbeveling*

Om het effect van de geplande ontwikkelingen in de omgeving zo beperkt mogelijk te maken wordt aanbevolen om rekening te houden met het afvoeren van regenwater in de nieuwe situatie. Hierbij kan bijvoorbeeld op een duurzame manier met regenwater worden omgegaan met behulp van het aanleggen van voorzieningen voor de infiltratie van regenwater in de bodem (bijv. Wadi). Bij deze systemen wordt het hemelwater niet via het conventionele rioolstelsel afgevoerd, maar geïnfiltreerd in de bodem waardoor er minder verdroging ontstaat wat goed is voor in de omgeving liggende natte natuur.

Het is nu onduidelijk welke groene elementen verwijderd zullen worden in de nieuwe situatie. Indien er elementen niet behouden blijven, is het goed om in de nieuwe bouwplannen weer groene elementen aan te brengen. Indien men de omgeving weer geschikt maakt als foerageergebied voor vleermuizen, zullen deze opnieuw gebruik maken van het projectgebied en is het effect, het verdwijnen van foerageergebied, van tijdelijke aard.

Bijlage 1

Tabellen natuurloket

Rapportage voor kilometerhok X:162 / Y:465

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1					matig	-	1975-1990
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren						niet		1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						niet		96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders					1	matig	0%	1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen						niet		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Rapportage voor kilometerhok X:163 / Y:465

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten					2	goed	-	1991-2007
Mossen						slecht		1997-2007
Korstmossen					1	slecht	51-100%	1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren	1					matig	51-100%	1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						niet		96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	3					redelijk	51-100%	1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders					1	redelijk	0%	1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen						matig		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

*** Legenda**

FF1 = Flora- en faunawet lijst 1 (vrijstelling)
FF23 = Flora- en faunawet lijst 2 + 3 (streng beschermd)
Hrl = Habitatrictlijn (alleen bijlage 2 en 4)
RL = Rode Lijst
(#) = tevens [meetnetgegevens](#) verzameld.

Volledigheid onderzoek:
 Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortgroep. Een [toelichting](#) op deze categorieën kunt u vinden onderaan deze rapportage.

Detail: Met dit percentage wordt aangegeven welk aandeel van alle van dit kilometerhok beschikbare gegevens van Rode-Lijstsoorten en wettelijk beschermde soorten op gedetailleerder niveau beschikbaar is.

Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.

 niet van toepassing